LE DIRECTEUR GERANT.

Dépôt légal

NĂM THỨ HAI SỐ 105 — MỖI SỐ 0$,06 — NGÀY THỨ BẢY 11 AOUT 1928

№ 9196

TIẾNG-DÂN

聲 LA VOIX DU PEUPLE 民

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Chủ-nhiệm kiêm chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BÁO QUÁN Đường Đông-Ba, Huế

Giây thép nói số [illegible]

Giây thép: TIẾNG-DÂN — Huế

Hộp thơ số [illegible]

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC
Một năm	[illegible]	[illegible]
Sáu tháng	[illegible]	[illegible]
Ba tháng	[illegible]	[illegible]

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN ĐÌNH PHIÊN. Ai đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

Người sống lâu không phải tại nhiều tuổi, mà chính là người có quan-cảm nhiều trong đời, có kẻ sống trăm năm mà cũng như chết ngay lúc lọt lòng vậy

NGÀY NHẤT CHU NIÊN CỦA BẢN-BÁO

Ngày 10 Août năm ngoái là ngày sinh-nhật tờ báo Tiếng-dân mà ngày 10 Août năm nay là ngày nhất chu-niên, ngày tháng đưa thoi, đầu sừng cồi lốt, mới oa oa ba tiếng mà nay đã phân biệt được chữ chi chữ vô. ([illegible] 之 [illegible] 二 字 (1)), thật là một ngày không những riêng phần bản-báo đang ghi nhớ mà cũng là một ngày [illegible] mấy mươi triệu đồng-bào ta, không sao quên được vậy.

Sao thế ?

Từ năm nay về trước, tình thế bức xúc thế nào, hoàn-cảnh khó khăn thế nào, cho đến bà con anh em kẻ trông người đợi, công việc sắp đặt, cay đắng chông gai, trải bao nhiêu gian khổ mà sau mới ra đời được, điều đó phần nhiều đồng-bào ta đã hiểu rồi, không cần phải nhắc lại. Từ năm nay về sau, vì mục đích chính đáng cùng ngôn luận công bình của bản-báo, được tấm lòng tin cậy của bà con mà một ngày một phát đạt, như gấm như hoa; hay là vì cái cớ nhà cao quỉ ngó, áo tốt người ghen, dầu bởi sáng mà hao, lan bởi thơm mà héo, mà một ngày một tiêu mòn như tro như bụi, dinh hư tiêu trưởng, bác tạo kia lắm ngón bất thường, chúng tôi cũng không dám đoán trước được. Duy tựu trong một năm đã qua đây mà nói, thì ví như trồng cây, hột giống vùi dưới sỏi mà nứt đất mới nảy được mọt chồi, ví như đi đường muôn ngàn dặm mù khơi mà ra cửa mới đi được một bước, trong khoảng thoát ly thời kỳ ấu-trĩ mà bước dần lên con đường thành nhân, thì ngày chu-niên này rất có quan-hệ mà về phần bản-báo đáng kỷ niệm ấy là một lẽ.

Còn một lẽ nữa, trên trái đất cạnh tranh ngày nay tờ báo quan hệ với quốc-dân thế nào, ai cũng biết cả, Trung-kỳ là một nơi trung tâm điểm nước ta, đất Huế lại là nơi Kinh-đô, mà đến thế kỷ hai mươi này, trong một năm nay mới ra một nền ngôn-luận còn con, dẫu sau bước chậm, thật là một điều buồn chung cả nước. Bắc-kinh nước Tàu trước cuộc canh-tý liên-quân (năm 1900) chưa có một tờ báo, ông Lương-khải-Siêu cho là một sự rất quái lạ (Thượng-hải Hương-cảng các hành-tỉnh đã có báo nhiều mà Bắc-kinh là một nơi sào huyệt thủ-cựu nên chưa có báo) thế mà phong khí khai thông dần dần. Bắc-kinh cũng bị phong triều kích thích mà tờ báo phải xuất hiện, ngày nay khắp cả nước Tàu, mây tan mù tạnh mà lập thành Dân-quốc thống nhứt. Vậy thì trung kỳ ngày nay mà có tờ báo Tiếng-dân lấy cái lẽ đi sau tới trước, muộn còn hơn không, thì chẳng khác gì rừng xanh bát ngát mà trước mắt trông thấy bóng người, mưa gió đêm trường mà bên tai nghe tiếng gà gáy, đối với ngày chu-niên này thực quốc-dân cũng có [illegible] một phần hy vọng.

Ông Xô-cơ-rát (Socrate) có nói rằng: lời đàm luận của ta là tiệc đãi yến của ta, vậy nhân ngày kỷ-niệm nhất chu-niên này, bản-báo xin thuật qua nội dung tờ báo Tiếng-dân trong năm nay, trước là lưu chút tâm huyết của nhà biên-tập, sau gọi là làm quà cho anh em chị em độc-giả:

Xã-thuyết. — Xã-thuyết là diện-mục một tờ báo, muốn biết tư cách tờ báo thế nào, xem bài xã-thuyết cũng đã rõ. Tiếng-dân ra đời hơn 100 số nay, những bài xã thuyết, không dám nói là đều nhau cả, song phần nhiều rành là vấn-đề quan-trọng, quan niệm rất là đường hoàng, mà nghị luận không có bề thiên lệch. Nói về tình thế trong nước thì *Hiện tượng ngày nay* (số 2) *Nhân tài trong nước* (15. 16 17), *Trung đẳng xã-hội* (77. 78); nói về hiện-trạng thế-giới thì *Cuộc chiến-tranh sau này* (58, 59 62, 66, 67) *Giai cấp trong xã-hội* (91, 92, 93). — *Thời đại quá khứ* (64, 65. 68. 71, 72) *Lịch-sử, cảm tình* (12 13), là xét nhân quả về cuộc dĩ vãng. *Phương pháp phán đoán* (46) *Chân-tượng tấn hóa* (85, 86) là mở tư-tưởng về đường tương-lai. — Giải nghĩa rõ ràng thì *Tiếng dân* (10) *Chữ quyền* (52) *Quan là khách* (27. 28) *Vinh và nhục* (82): biện-luận xác thực thì *Điều lầm là sự may* (79, 83) *Ngộ điểm nhà chánh-trị* (95. 96, 97. 98) — *Thói mê tín* (20, 21), *Tánh ỷ lại* (60), là phương thuốc chữa cái tục hư. *Việc làm sách* (32, 34 35 *Phép làm văn* (87 88) là bờ đê ngăn đường tà thuyết. — Đến như *Cái gì không thích có còn mãi được không?* (9) *Trong đời không có cái gì là lạ* (80. 81), hai cái đề đó, đem học thuyết mới mà đả phá cái tánh nô-lệ mấy mươi đời của người mình, chứng cứ phân minh, lời lẽ nghiêm chánh, không khác gì sét đánh ngang lưng, kim châm trước trán, làm cho những kẻ hủ lậu ngoan cố đến thế nào, cũng phải động phách kinh hồn, tự nhiên sinh rúng minh mà không lấy lời lẽ gì cãi lại được, ấy thật là bản sắc của Tiếng-dân vậy.

Tạp-loại. — Tạp-loại thì không nhứt định về môn loại gì, song cũng cốt yếu nơi khai trí trị sinh mà du nhập cho quốc-dân những điều phổ thông thường thức như: *Lịch-sử xe hỏa, Vấn-đề hiến-pháp, cùng cách vệ sinh, nghề thực-nghiệp v. v.*

Thời-sự. — Ở một xứ khai thông chậm trễ, thêm những nỗi tình thế trở cách, về đường tin tức, không được linh [illegible] như các nơi, ấy là một điều khuyết-hãm của bản báo, mà bản báo vẫn tự nhận, song nói về việc trong nước mà nhứt là ở Trung-kỳ, thì sự oan khuất trong dân-gian, cách tham nhũng của quan lại, bức tranh chiếu ảnh, tấm kính soi hình, làm cho cái màn che đậy thuở nay, không thế nào mà trùm kín được, đó cũng là cái trách nhiệm của bản-báo.

Kể trên là mấy mục, nói cái đại khái, còn ngoài ra Luận-đàn, Văn-uyển, Tiểu-thuyết, Hài-đàm, phần nhiều những đều có quan hệ đến thế-đạo nhân-tâm mà đàn bà trẻ con, nghe [illegible] cũng hiểu được, đối với một dân-tộc "thông ít dốt nhiều" như dân ở nước ta mà nhứt là dân ở Trung-kỳ thì rõ là phương thuốc chữa ngu, lá bùa trị quỉ vậy.

Nói tóm lại mục-đích Tiếng-dân đã nêu lên số đầu, đây không cần phải nhắc lại nhiều lời nữa. Chỉ xin bà con thử xem: đem huyết hãn của đồng-bào mà xây một cái nền ngôn luận, tuy công việc còn ở trong vòng ấu-trĩ, mà đang đi nước bước, cỡi dọc, thoi ngang, vẫn tự thành cơ trữ một nhà mà không nương dựa vào môn tường ai cả, bể khổ mênh mông đường trường man mác, sau này chưa biết ra thế nào, bằng tựu trong một năm đã qua mà nói thì bộ dân-sử tương lai, Tiếng-dân sao cũng chiếm một vị-trí quan trọng, dầu cho kẻ oán Tiếng-dân, ghét Tiếng-dân, khinh bỉ Tiếng-dân, nhạo báng Tiếng-dân, cũng không chối cãi được, đó là một điều tất nhiên vậy.

Ôi! cọp sinh ba bữa (2) nanh vút đâu mà nói chuyện hùng-hào, rít còn hiểu chưa (3) hy-vọng đó vẫn trông nơi cô bác. Vậy nhân ngày kỷ-niệm chu-niên, bày tỏ mấy lời, xin đồng-bào xét cho.

TIẾNG-DÂN

(1) Ông Tư-mã-Quang sinh đầy năm người ta viết chữ chi và chữ vô thử ông, trăm lần mà ông chỉ không sai.

(2) Tam nhựt ô đồ, kỳ khí thực ngưu (Cọp sinh ba ngày, có phách ăn trâu)

(3) Bách túc chi trùng, chí tử bất cương (Con trùng có trăm chưn, đến chết cũng không ngã)

VẬN-VĂN

I

Nhất chu-niên Kỷ-niệm

Oe oe và tiếng mới đâu đây,
Thoắt đã ba trăm sáu chục ngày.
Tân cựu một lò nung được thế,
Chi vô hai chữ chỉ không sai.
Con Hồng cháu Lạc bia muôn miệng
Tàu Á thuyền Âu lái mấy tay.
Cho biết sau này ngàn ức tuổi,
Khởi đầu trước kể tự năm nay.

II

Ngậm khổ ôm đau nín đã từng,
Mới đây khắp xứ tiếng vang lừng.
Kêu ngay giấc mộng nghìn năm dậy
Cuốn sạch màn che mấy lớp dừng.
Mưa gió trời khuya gà vỗ cánh,
Gấm hoa đất tồ rít nhiều chưn.
Đồng bào ai nấy ghi cho chớ,
Tấn hóa đường kia bước chả ngừng.

III

Một nền ngôn luận vốn con con,
Đất rộng trời cao chừng tấc son.
Giấy trắng in thưa trăm số lẻ,
Màu đen rưới đã một năm tròn.
Ruột tằm mấy đoạn tơ vương vấn,
Hồn quốc ngàn thu giọng véo von.
Muốn hỏi sau này dân mấy tuổi?
Biển kia không cạn núi không mòn.

T. D.

TẠP-LOẠI

CÔNG NGHIỆP ÔNG BÁT-TƠ

Nguyên nhân cuộc « cách mạng » trong y khoa Thái tây là « thuyết vi trùng », mà vị « thủy tổ » phát minh ra thuyết vi trùng là ông Bát-tơ Pasteur. Ngày nay, ta đã quen dùng thuốc tây, hai chữ « vi trùng » đã quen nói, thời ta nên khảo cứu công nghiệp của ông thủy tổ ấy.

Muốn khảo cứu công nghiệp ông Bát-Tơ thời nên xét:

1°) tiểu sử ông Bát Tơ;
2°) những điều phát minh của ông Bát Tơ;
3.) các sở thí nghiệm Bát Tơ (les Instituts Pasteur);
4.) những lời chỉ giáo của ông Bát-Tơ.

I. — Tiểu sử ông Bát-Tơ

Quê quán. — Ông Bát tơ là người nước Pháp. Ông sinh tại thành Đôn (Dôle), ngày 27 tháng 12 năm 1822. Cha ông làm nghề thuộc da, mẹ ông lo việc cày cấy. Cha mẹ ông đều là người quê mùa, chỉ biết chăm làm ăn.

Buổi thiếu thời. — Khi ông còn nhỏ, đi học ở trường tiểu học và trường Cao cấp tiểu học (collège), tài cũng tầm thường, không giỏi. Tuy vậy, giáo sư ở các trường ấy đều khen ông là đứa trẻ « bền chí » hay suy xét và giàu tưởng tượng. Vào khoảng 15, 16 tuổi, ông chỉ ham vẽ mà vẽ khéo lắm.

Học ở trường cao cấp tiểu học xong, ông quản đốc trường ấy biết ông có thông minh đặc biệt, bèn bảo cha mẹ ông gắng cho ông học đến trường cao đẳng Sư phạm ở Ba-lê (école normale supérieure). Trường này là trường có danh tiếng hạng nhất ở nước Pháp, anh tài nước Pháp phần nhiều ở đó xuất thân. Nhưng muốn thi vào trường ấy trước phải học ở một trường Trung học đã (lycée). Buổi ấy, trường Trung học có danh tiếng là trường Xan-Luy (Lycée de Saint Louis) ở Ba lê. Bởi thế, ông Bát-tơ muốn đến đó học. Tháng mười năm 1838, cha dẫn con đến Ba lê. Nhưng học ở trường Xanh Lu-y được bao lâu, thời ông phát bệnh « nhớ nhà ». Cha ông phải trở lại Ba-lê đem ông về cho ông vào trường Trung học ở thành Bơ dăng xông (Besançon) Khi ấy, ông đã bắt đầu ham khoa học. Học ở Bơ dăng xông xong, ông lại đến Ba-lê vào trường Xanh Lu-y học thêm một năm nữa.

Ông Bát-Tơ học ở trường Cao đẳng Sư phạm. — Năm 1843, ông thi đậu được vào học trường Cao đẳng Sư phạm ở Ba-lê. Trong ba năm ông học ở đó: ông thụ giáo được nhiều danh sư, như ông Đơ la-phốt (Delafosse), ông Lô răng (Lorent). Năm 1847, ông đậu chức giáo sư chuyên môn khoa chất học (Agrégé des sciences physiques).

Điều phát minh thứ nhứt của ông Bát-tơ. — Ông Bát-tơ vừa ở trường Cao đẳng Sư phạm ra, thời ông phát minh được một điều, khiến trong khoa học giới ai cũng kính phục. Ông phát minh về một vấn đề « Hóa học » (chimie), vấn đề « Nguyên chất không cân nhau » (Dissymétrie moléculaire). Nguyên chất (Molécule) là phần nhỏ nhứt trong một vật, hoặc tử vật như đá sỏi, hoặc sinh vật như thảo mộc cầm thú. Ông Bát-tơ quan sát biết rằng nguyên chất của tử vật giống nhau và cân nhau, còn nguyên chất của sinh vật thời không giống nhau không cân nhau. Khi ông phát minh điều ấy ông mới có 26 tuổi.

Ông Bát tơ làm giáo sư ở trường Trung học thành Địjông (Lycée de Dijon). — Năm 1848, ông được bổ làm giáo sư ở trường Trung học thành Đi-jon. Trong mấy năm ông ở đó, ông thiệt lấy làm bực bội, vì ông chỉ ham nghiên cứu, mà trong một trường Trung học thời làm gì có khí cụ để nghiên cứu!

Ông Bát tơ làm giáo sư ở trường Đại học ban khoa học thành Tra bua (Faculté de sciences de Strasbourg) — Năm 1849, ông được đổi về thành Tra bua, làm chức giáo sư ở trường Đại học ban khoa học, ông ở đó năm năm.

Trong khi ấy, ông lấy vợ. Bà vợ ông là con gái của ông Tổng trưởng (Recteur) trường Đại học ấy. Bà rất hiền lành, trọn đời chỉ lo giúp đỡ ông, « làm thơ ký » cho ông. Thiệt là một người đàn bà hiếm có.

Trong năm năm ông Bát-tơ ở thành Tra-bua, ông chỉ chăm nghiên cứu về hóa học, về môn « cường thủy » (Acide tartrique racémique) có quan hệ với điều phát minh của ông đã nói ở trên. Ông có đi đến thành Lây-đích (Leipzig) nước Đức, thành Viên (Vienne) và nước Áo, v. v., cũng vì việc nghiên cứu ấy.

(Còn nữa)

Trần-đình-Nam

THẾ GIỚI THỜI ĐÀM

I. — VẤN-ĐỀ AI CẬP

(Tiếp theo)

Đối với một dân tộc ham chuộng tự do như dân Ai-cập kia mà chánh phủ Anh cũng chỉ có cách đối phó như với dân tộc Ấn độ, nghĩa là chỉ biết dùng bạo ngược để mà áp phục dân tâm thì ở các nhà quê thì đốt nhà phá cửa, đánh đập tra tấn những thôn dân ở lưu sông Nil thì có tướng Ba [illegible], mà [illegible] lưu thì có tướng Haud[illegible]. Thấy cái thủ đoạn tàn bạo ấy dân Ai-cập cũng phải chịu nín hơi ngậm tiếng trong nhất thời. Thủ tướng Anh là Lloyd George liền phái nguyên súy Allenby sang làm Khâm-sứ Ai-cập. Ông này cũng biết tình thế khó khăn bèn xuống lịnh « ân xá » cho các nhà ái-quốc bị đày lưu ở đảo Malte .... Ngày 19 tháng tư, phái bộ Ai-cập được giấy thông hành sang Âu-châu. Nhưng khi đến Paris là nơi đương họp Hòa-nghị thì lại phát điều thất vọng, ông Wilson nước Mỹ, là người dân Ai-cập hi vọng biết bao, bây giờ đối với vấn đề Ai-cập lại vì người Anh mà làm lơ. Nhưng chánh phủ Anh tuy vậy mà cũng chưa dám chắc vào đâu, bèn phải phái một bộ ủy viên, do Tổng dân bộ tổng trưởng Milner chủ tịch, sang điều tra tình hình Ai-cập để trù đặt cái chế độ thuộc địa tự trị cho Ai-cập.

Ủy hội Milner sang Ai-cập điều tra, cũng như ủy hội Simon sang điều tra Ấn độ năm ngoái, đến đâu cũng bị dân Ai-cập để chế cả.

Thủ tướng Saïd-Pacha nguyên trung thành với chánh phủ Anh mà nay cũng theo về quốc dân mà từ chức. Ngày 20 tháng 11 năm 1919, ở Alexandrie dân chúng khởi loạn, chánh phủ bảo hộ phải đem binh lực đàn áp mới xong. Ấy chánh lúc ấy ông Milner sang, thành không thể tiếp xúc được với ai là người Ai-cập, đợi mãi cho đến tháng ba năm 1920, mở hội đồng nghị-sự cũng không có ai đến dự. Nào Đại-học-viện El Azhar, nào các giáo-hội, các luật-sư, các hoàng-tước, các giới lao động và dinh nghiệp, toàn cả xã hội Ai-cập ai ai cũng một mực phản kháng. Thấy vậy, ông Milner ngao ngán không thể trù cách gì mà đặt quyền bảo hộ được, bèn phải đệ trình báo cáo về Luân-đôn và khuyên chánh phủ phải thừa nhận cho Ai-cập độc lập, trừ ra đóng binh ở vận-hà Suez, đặt quyền độc đoán trong buổi chiến tranh, và lập đại-sứ ở Le Caire để kiểm sát về ngoại chính và tài chính của Ai-cập.

Nhờ thế Chánh-phủ Anh mới thương lượng được với lãnh tụ đảng quốc gia là Zaghloul Pacha, sau mời các nhà chí sĩ sang Luân-đôn để điều đình về các điều ước Milner (từ 1-5 đến 15-7), nhưng theo điều ước ấy thì Ai-cập tuy danh nghĩa thì độc lập mà sự thực vẫn là đất bảo hộ của Anh, nên Zaghloul Pacha không chịu nhận, nói để còn hỏi ý kiến nhân dân. Khi ấy thì đảng ôn hòa chịu nhẫn nhục mà đảng cực đoan thì nhất thiết phản đối. Ông Zaghloul đi du lịch khắp Âu-châu đến tháng tư năm 1921 mới về, dân chúng hoan nghênh rất là náo nhiệt. Phái ôn hòa khi ấy trở lại theo ông: lãnh tụ phái ôn hòa là Adly Pacha Yeghen lên tổ chức một tòa Nội-các để thương lượng về điều ước Luân-đôn, nhưng ông Zaghloul không tán thành. Ông Adly cũng một [illegible] ôn hòa bèn sang Anh. Thấy vậy phái cực đoan đều phản đối.

Adly-Pacha vẫn có tài thương thuyết nên chắc sao cũng thu hiệu quả hơn Zaghloul-Pacha, không ngờ Tân tướng Lord Curzon lại làm ngơ và khinh mạn. Kết cục không xong gì, ông phải về (13-11-21). Ông liền từ chức, nhưng không ai chịu ra tổ chức Nội-các thay ông cả (3-12-21).

(Còn nữa)

II. — HIỆN TÌNH NGOẠI GIAO CỦA TRUNG HOA

Việc ngoại giao của Trung-hoa hiện vẫn còn phân vân lắm, chưa

https://tieulun.hopto.org

nhìn rõ mạnh mối ra sao. Trong các Liệt-cường chỉ mới có nước Mỹ là đã chính thức thừa nhận chánh phủ Quốc-dân và đã bỏ điều ước quan thuế cũ mà ký kết (25 Juillet) điều ước mới đã thừa nhận cho Trung-hoa được quyền quan thuế tự chủ. Chánh-phủ Mỹ lại hạ lệnh đem một nghìn ba trăm năm mươi binh thuộc đội lục-chiến ngạch hải quân từ Thiên tân về bản quốc. Như vậy là Mỹ muốn tỏ cái thái độ thâm hậu với Trung-hoa trước cả các Liệt-cường để mua cảm tình của Trung-hoa, dặng sau này chiếm lấy cái địa vị tối-huệ-quốc thì được lợi lắm. Đó cũng là cái khôn khéo của Hoa-kỳ. Song le về vấn đề trị ngoại pháp quyền vẫn chưa quyết định gì, như thế thì Hoa kỳ cũng còn chưa thực đãi Trung-hoa cho bình đẳng.

Nước Đức cũng sẵn lòng thừa nhận Chánh-phủ Nam-kinh và mới rồi bộ Ngoại-giao đã điện cho Đại-sứ ở Bắc-bình để dự bị đem Sứ-quán dời Nam-kinh. Về việc phế ước Chánh-phủ Đức cũng tỏ lòng tán thành. Điều ấy cũng không lạ gì, vì cứ hiện tình thì quyền lợi của Đức ở Trung hoa cũng mỏng manh lắm.

Nước Ý thì đã gởi thông điệp cho Chánh phủ Nam-kinh để phản đối từ tuyên ngôn phế ước của Trung-hoa, nói rằng điều ước Trung Ý vẫn còn hiệu lực, như vậy là đối với vấn đề điều ước nước Ý pha-xít cũng vẫn bo bo giữ lấy địa vị hiện thời. Nay thấy Hoa kỳ bắt đầu hòa hảo với Trung-hoa như vậy thì Ý cùng các nước sẽ định chính sách thế nào? Mà thật, khi Ngoại giao giới ở Bắc kinh mới được tin ấy thì nhao nhao, sau hết nước nào (Pháp, Bỉ, Bồ-đào-nha, Tây ban-nha, Đan-mạch) cũng đến tỏ ý bằng lòng cùng Chính phủ Trung-hoa sửa đổi điều ước theo chủ nghĩa bình đẳng và hỗ huệ, duy trước khi chưa lập ước mới thì ước cũ không thể bỏ được. Còn về nước Anh thì dư luận đoán rằng nước Anh cũng sẽ theo lối Hoa-kỳ, vì không thể đành nhường cho Hoa-kỳ chiếm lấy mối chuyên lợi trong việc giao thiệp với Trung-hoa được.

Chỉ có Nhật bản là còn nhất thiết giữ thái độ cương quyết đối với vấn đề điều ước, bảo rằng điều ước Trung-Nhật còn hiệu lực đến 10 năm nữa kia, nếu Trung-hoa mà đem những điều lệ tạm đặt để đối đãi những kiều-dân Nhật thì Nhật tất sẽ phải dùng những thủ đoạn tương đương để bảo hộ quyền lợi cho dân Nhật. Không những thế mà thôi, Nhật bản lại còn hết sức vận động cho Mãn-châu không nhận theo Chánh phủ Quốc-dân. Tổng-lãnh-sự Nhật từng tuyên bố rằng: nếu Mãn-châu theo hiệu cờ thanh thiên bạch nhật và cho quân cách mạnh vào Đông-tam-tỉnh thì Nhật tất phải dùng thủ đoạn tương đương mà đối phó, có lẽ rồi phải dùng đến võ lực.

Cái thái độ liệt cường phân vân như vậy, cái thái độ Nhật-bản đã lắm như vậy, đương lúc ngoại-giao khó khăn thế này (vấn đề điều ước là vấn đề sinh tử tồn vong của Trung hoa), Chánh-phủ Quốc dân cần phải tỏ một cái thái độ cho cương nghị, chứ nhứt nhất để hoàn toàn cuộc thống nhất và tự trị bao giờ cho xong!

NGÔ-NHÂN

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Trả lời bài «cách hiếp người rất ám muội»

Bản báo mới tiếp bài trả lời của ông Nguyễn-như-Lương, cãi lại những lời của ông T. T. K. đăng trong số báo 28, vui lòng đăng để công chúng xem. Nhưng cứ lời ông Lương thì ông nhận có đánh người thợ bạc thực; dù nhà nhẹ (ông nói nhà nhẹ, nhưng biết đâu lại không nặng nặng) cũng không phép đánh người ta, thế là ông đã tự-tạo binh-pháp mà trị người ta, dù cho kẻ có tội mà dù ông là trưởng phố cũng không được vậy. Còn việc đúc chìa khóa thì chưa rõ ai gian ai ngay, mong rằng kẻ có trách nhiệm nên xét cho rành. Đến như việc quan Bang không xử mà người thợ bạc lại làm đơn vào kêu quan Án thì theo lời ông Lương nói đó cũng là sự thực chứ không phải hư không, chỉ khác rằng ông T. T. K. thì nói rằng «không chịu xử», mà ông Lương thì nói rằng «chưa xử».

L. T. S.

Tôi tên là Ng-như-Lương, trưởng phố Phú-cốc Thanh-hóa nhờ quí báo đăng cho một việc như sau này:

Báo Tiếng-dân số 98 về mục thời-sự Thanh-hóa, có đăng bài «cách hiếp người rất ám muội» nói rằng tôi gọi anh Thợ Bạc đến, kêu vào nhà trong, đóng cửa nhà ngoài lại, rồi đánh và lấy dao ra giậm giọa vân vân.

Những lời đăng như vậy là sai cả. Nguyên hồi 5 giờ chiều ngày 10, tháng 7 tây, con ở nhà tôi mới 12 tuổi, mở tủ ăn cắp, vợ tôi bắt hiện tang nó lấy 2$80 nên tôi có đánh con ở ấy vài roi, và hỏi nó lấy chìa khóa đâu mà mở, thì nó nói rằng: chìa khóa của tên thợ Bạc ở cách đây năm phố, độ chín mươi hôm trước đây, có xui tôi về in dấu chìa khóa tủ này, đưa cho anh ta đúc, rồi đưa lại cho tôi biểu tôi về mở tủ lấy được bao nhiêu bạc thì chia làm hai, Nay tôi trót dại xin tha, nếu ông không tin, tôi xin đi gọi anh ta đến đây cho ông hỏi.

Rồi con bé ù chạy đi mấy phút, thì tên thợ Bạc đến nhà tôi ngay. Tôi cũng có hỏi anh ta có đúc chìa khóa cho đứa ở nhà tôi không? hay nó nói dối? Thợ Bạc nhìn có đúc, nên tôi có nói: nếu anh đúc chìa khóa tự khắc là anh thông mưu với đầy tớ tôi mà ăn cắp bạc tôi, tôi phải đem việc này trình quan trên xét. Nhưng tên Thợ Bạc hung hăng cãi cọ với tôi một cách rất tự thị, cho nên khi giận bùng lên, không thể dằn lòng tức được, có vụt anh ta vài que nứa nhè nhẹ, rồi tôi giải vào trình quan bang-tá xử. Quan bang xét tên thợ Bạc không có thương tích gì, bèn cho về đã, đợi sáng ngày 11 tháng 7 tây mới xử, song quan bang chưa xử, thì Thợ Bạc lại vào kêu ở quan-án, vậy xin quí báo đăng lại cho.

Trưởng-phố NGUYỄN-NHƯ-LƯƠNG

THỌ-XUÂN

Bản báo có tiếp được bức thơ này, xin cứ đăng nguyên văn:

Thưa ông chủ bút,

Nhờ ông làm ơn đăng hộ cho chúng tôi một câu chuyện này cảm ơn ông:

Nguyên chúng tôi ở về hạt Thanh-hóa phủ Thọ-xuân, tổng Nam, làng Bất cằng, ngày năm ngoái mất trộm 8 con trâu bò, cách ba tháng ông tôi thấy 2 người, hỏi tên là Phó Vẩy và tên đầy tớ ở về hạt phủ Thọ, tổng Cốc, dắt hai con bò của nhà chúng tôi ra chợ tỉnh bán. Chúng tôi liền bắt đem trình quan Bang. Độ 15 ngày, không biết tên Phó Vẩy nói với quan bang ra sao, quan bang đem vào trình quan Tổng-đốc. Quan tỉnh cũng chẳng xét xử ra sao cả, được chừng 1 tháng tên Phó Vẩy và đứa đầy tớ được tha về. Từ khi tên Phó Vẩy được tha về, nó lại lấy của và đánh người hạt phủ Thọ một cách ghê gớm, vì nó cho rằng ăn trộm bắt quả tang chẳng hề có tội gì kia mà!

Quan trên như thế đó!

Một người dân làng lai cảo
VINH-QUANG

NGHỆ-AN

QUỲNH-LƯU

Quan hưu về làng

Hôm mồng 4 tháng 6 ta, ký giả đi qua làng Quỳnh-đôi thấy trong, dân rộn rịp, kẻ trong người ngoài quan viên phụ lão ngồi cũng khá đông và không nói năng điều gì.

Duy chỉ thấy một người, trạc độ 60 tuổi, ngồi một mình một chiếu ở trên hết, nạt người nọ rồi nạt người kia. Ký giả không nghe được câu gì cả.

Một lúc dân sự ăn uống xong ra về. Ký giả mới hỏi các người đi làng về, thì biết là làng có lễ lục nguyệt, giết vài con heo để tế thần, còn người ngồi trên là ông L. x. M. làm tri phủ Đ. T. mới về hưu được vài tháng nay. Ông này về làng thường hay lấy thế quan để nạt dân, hơi động một tí là đòi đánh đòi đập ngay.

Ai ơi nghĩ lại, từ lúc chiếu lên lếch thếch, cho đến khi võng lọng nghênh ngang, nào đã làm được việc gì cho làng cậy nhờ (đây tôi không nói rằng ích nước lợi dân, vì việc ấy cao xa lắm, trí não của quan không bao giờ mộng tưởng đến), mà nay đã về hưu còn đem cái oai thừa ra giọn nạt dân làng như thế.

N. Đ. Đ. lai cảo.

TOURANE

Nữ công học hội sắp thành lập

Đã hai năm nay nữ giới Đà-thành hết sức hô hào, lập một đoàn thể, tổ chức một hội Nữ công, mong dìu dắt nhau lên đường tiến hóa, nhưng vì tình thế khó khăn, hoàn cảnh trói buộc mãi đến bây giờ mới thành công. Hôm 29 Juillet 1928, chị em trong các giới đã hội lại để bầu ban trị-sự tạm thời, hội viên sáng lập có 33 người. Chương trình và điều lệ y theo hội Nữ công Huế, có sửa đổi một hai điều cho thích hợp với hoàn cảnh.

Nay mai được phép chính phủ hội sẽ tuyên bố thành lập.

QUẢNG-NAM

(DUY-XUYÊN)

Đi tắm chết trôi mà lụy đến bà con và xóm giềng

Ngày 10 tháng 5 ta, ở xóm Ông-Ngọc, làng Kim-bồng-đông, huyện Duy-xuyên, có xảy ra một chuyện như sau này:

Nguyên có tên B. đi làm ăn ở Dalat mới về ngày 9 tháng năm, Ba cha con tới thăm một nhà bà con cô-cậu là L. định ở vài ngày rồi sẽ lên xe đi Dalat. Bất đồ ngày 10 tháng 5 ta, thằng con tên B. là Buộc đi ra ngoài sông, (xóm đó gần sông) nhân xuống tắm rủi sẩy chưn bị chìm. Cha nó không thấy về đi kiếm, nghe con nít nói, thằng nọ xuống tắm sao lặn mà không thấy lên, cha nó hoảng la làng, người ta tới lặn xuống vớt lên, thì không cứu được, sáng ngày cha nó và bác nó (Bác tức là tên L. là chủ nhà trọ) thưa với xóm xin nhận chôn. Xóm nói để đi thưa làng đã. Trùm xóm mới đi trình làng, rủi Lý trưởng đi khỏi, không được gặp. Trong làng có tên Cửu . . . . nghe chuyện lên đi trình Huyện, Quan huyện về khám và lấy cung, thân nhân và xóm khai thiệt như trên, quan cho nhận chôn, thực sự như thế là rồi chuyện. Thế mà quan về bắt cả thân nhân và xóm giam cứu thế nào, đến nay mà chưa xong.

Thương hại cho anh L. vì bà con tới trọ vài ngày, rủi gặp tai bay vạ gió, mà bị phiền lụy, còn anh B. con đã chết mà thân còn lụy khổ. Người ta có câu: Họa vô đơn chí, nghĩa là cái tai vạ không đi tới một mình, thật thế. Mong quan trên soi chỗ vô cố bị ách cho những người lương-thiện khỏi lụy cái nạn: khổ lại khổ thêm!

Một người rõ chuyện lai cảo

NINH-THUẬN

(TOURCHAM)

Muốn lật tiền công

Hôm 25 Juillet, tôi đi qua con đường chợ Bảo An Tourcham, thấy trước sân một nhà kia, nào trẻ già, trai gái, rộn rịp ra vào, diễn một tấn tuồng náo nhiệt. Trong ấy có một người đàn ông nằm thượt trên nền nhà mà van la: «đã không trả tiền công cho tôi, lại cả thầy tớ xúm lại đánh tôi».

Hỏi căn do mới biết việc như thế này:

Người bị đánh đó quê ở Quảng-Nam, tháng trước vào may thuê cho tên Tư-Mun, tiền công chưa trả, nay đến lấy tiền thì Tư-Mun không chịu trả, bảo hỏi con nó mà lấy. Nguyên nhà này có xảy ra một chuyện. Tư-Mun nghe lời vợ sau, đem con vợ trước gởi vào nhà tù đã sáu bảy ngày. Người con may được quan tha nhưng sợ cha không dám về nhà nữa. Thợ may nói: «Ông bà thuê tôi may, ai ai cũng biết, chứ con ông bà làm gì mà thuê tôi được.» Tên Tư-Mun liền đổ thủ đoạn, thầy tớ xúm vào đánh thợ may ngã xuống

Làng sở tại chạy đến, không hỏi gì đến chuyện đánh nhau, cứ một mực hỏi giấy căn-cước của thợ may. Thợ-may trả lời: «tôi vẫn có giấy căn-cước, để tại nhà trọ.» Bọn hương chức liền quát tháo rầm rĩ, bảo người kéo thợ may về nhà làng cùm lại.

Việc này phải đến quan mới xong. Thợ may đã bị đánh nằm đó thì còn đi lấy giấy căn-cước thế nào được. Bọn hương chức không chịu khám xét thương tích, phân xử phải trái, cứ theo hỏi giấy căn-cước, vậy hỏi giấy căn-cước mà làm gì? Lúc người ta mới đến đất làng, sao làng không hỏi, lại đợi đến bây giờ mới hỏi? chỉ có làng ăn tiền của tên Tư-Mun mới thế thôi!

Nếu cái cùm sinh ra để phạt người có tội, thì nên cùm bọn hương chức trước, rồi đến tên Tư-Mun.

Đan-Tâm lai cảo

ĐỘC GIẢ LUẬN ĐÀN

VẤN ĐỀ KINH TẾ Ở NƯỚC TA

Vấn đề kinh tế, vẫn nhiều môn loại rất là phức tạp, song cái tôn chỉ cốt là lấy tâm trí tài lực của loài người mà sửa sang chế hóa những vật sản thiên nhiên trong vũ trụ, làm cho những đồ cần dùng trong cuộc sinh hoạt của loài người khỏi bị thiếu thốn mà càng ngày càng viên mãn, ấy gọi là kinh tế. Ở trên trái đất này bắt đầu có loài người thì kinh tế đã theo mà xuất hiện, từ thạch-khí thời đại, đồ-mục thời đại, dần dần cho đến ngày nay, tùy thời tùy đất, lúc giản lúc phiền, một ngày một khác, cứ theo con đường tấn tới mà bước lên mãi; từ nay về sau, loài người mà còn đứng trên mặt đất ngày nào, thì cuộc kinh tế cũng cứ đeo đuổi theo ngày ấy, chưa biết ngày nào là ngày viên mãn đến chỗ cực điểm, nhưng ta cứ theo cái cuộc đã qua cùng hiện tại mà suy nghiệm thì ta có thể đoán rằng dân tộc nào mà nền kinh tế thạnh vượng thì dân tộc ấy đã mạnh lại giàu, dân tộc nào mà nền kinh tế suy đồi, thì dân tộc ấy phải hèn yếu mà bị tiêu duyệt, khắp cả hoàn cầu không nơi nào, khắp cả xưa nay không thời đại nào mà tránh khỏi cái lệ chung đó.

Nước ta thuở nay, theo địa thế cùng vật sản thích về nghề nông, nên ngoài nghề nông ra, không có nghề nghiệp gì khác (công thương cũng là gọi có chút đỉnh, còn nghề nông cũng là phần nhiều theo thói quen, chứ không phải nói nghề nông ta là phát đạt đâu.) Mấy mươi năm nay, ngọn sóng kinh tế cạnh tranh ở ngoài ngập vào, tiếp xúc càng gần, nội tình càng khẩn, một mặt thì bị con ma vật chất cám dỗ, một mặt thì bị con quỉ đói nó thúc giục, giấc ngủ mơ màng từ bề sấm sét, choàng tai lòa mắt, không biết đâu là đâu, vụt ngóc dậy mà la ồn lên rằng: kinh tế! kinh tế! Nơi xướng cuộc này, nơi lập hội nọ, trong hai mươi năm nay, biết bao nhiêu là hội, nhứt là ở xứ Trung-kỳ, mà ngày nay còn được bao nhiêu (những hội mà trước hai mươi năm còn lại chỉ có một hội Liên-thành, mà hội quán cũng phải dời vào Nam-kỳ mới sống còn đến ngày nay được, nói đến sự lập hội ở Trung kỳ mà sinh buồn). Nhân nguyện bỏ ăn, dành dồn một khoảng cho đến bây giờ lại nghe tiếng «kinh tế! kinh tế!» Gần vài năm nay, người xướng chấn hưng nội hóa, kẻ nói mở mang thực nghiệp, xem bề ngoài có vẻ náo nhiệt, song xét trong sự thực, vẫn còn nằm trong vòng rắc rối mà cũng chưa thấy cái gì là hơn trước.

Nay ta thử xét tình thế nước ta, với công cuộc kinh tế ra thế nào?

Mấy lời thưa cùng các ngài vào hội TRUNG-KỲ CÔNG THƯƠNG LIÊN HIỆP

Hội Trung Kỳ Công thương Liên Hiệp chánh tổng cục tại Tourane vốn định là 50 000$00 chia là 2000 cổ phần; mỗi cổ phần là 25$00 thời số cổ phần các Ngài ký vào đã quá số định đã lâu rồi. Song vì các Ngài có chậm trễ trong sự góp cho Hội cho nên chiếu theo điều thứ bốn mươi của điều lệ hội (Article 40), hội chưa định được ngày nhóm Đại Hội Đồng

Vậy xin các Ngài còn ai chưa góp, xin lưu tâm mà góp ngay cho hội tại ba nhà Banque: Banque Franco chinoise Banque de l'Indochine à Tourane, Société de Crédits Annamite à Saigon (Việt Nam Ngân Hàng tại Saigon) mà trong thơ gởi bạc cho nhà Banque, xin nhớ nói rằng tiền ấy góp cho Hội T. K. C. T. L. H tại Tourane Tiền đóng cho hội các nhà Banque gởi cho hội không ai được lấy ra, đợi đến ngày Đại hội Đồng bầu cử người được quyền lãnh số tiền hội để làm công cuộc của hội trù định

Thai quyền cho các Hội-Viên sáng lập Hội
VÕ DOAN-GIA Industriel à Tourane

Ba người Việt-Nam chiếm giải Quán-quân

(Kỳ thi xe đạp 102km Hanoi-Haiphong ngày 22 Avril 1928)

Mr BỒNG chiếm VÔ-ĐỊCH GIẢI BẮC-KỲ đạp xe "Lucifer"

Mr DƯỢC chiếm VÔ-ĐỊCH GIẢI BOUTET đạp xe "Chobert"

Mr CÔNG chiếm GIẢI NHÌ BẮC KỲ đạp xe "Automoto"

Ba người đều chạy xe đạp của hiệu TRÚC-THÀNH số ... Rue NEYRET ... tám đại lý

Mấy chục tài-tử Tây-Nam ... trên quãng đường 102km, ... về đến đích ... là ba tài-tử Việt-Nam chạy xe của hiệu TRÚC-THÀNH, chiếm giải Quán-quân, nhờ được xe ... tốt ... các tài-tử Tây-Nam ...

Kể từ xưa cái giải Quán quân kia vẫn nhường cho người Tây mà nay người Nam lại đặt được thế chân đáng mừng cho thể dục người mình, mà cũng vẻ vang cho hiệu TRÚC-THÀNH là cửa hàng người Việt-Nam ...

Hiệu ấy lại có bán các đồ phụ tùng xe chạy, các thứ xe rất tốt như là:

Monet et Goyon. — la Louvre, — Moto, ... Sport. — Nouvre Empress. — London. — France ...

Motos « La Grimpeur » bán giá đặc biệt thấp.

Motos « France » bán giá đặc biệt thấp.

Thơ từ xin gởi cho M. Từ-hữu-Trung, chủ hiệu Trúc Thành.

X. lai cảo

CÁI NGHĨA ĐỜI NGƯỜI

(XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Tác giả: MARCELLE TINAYRE
Dịch giả: HOA-TRUNG

Số 20

CHƯƠNG MƯỜI MỘT (Tiếp theo)

Tôi cứ giữ thái độ bình đành không lộ ý gì ra ngoài, cứ để nghiên cứu cái tâm lý một chàng thanh niên tham lam, một bực anh hùng rơm ở Nghi-o-en sau này. Tôi đã đọc hai quyển sách của anh ta, thấy đầy những tư tưởng cóp nhặt của ai, không có chút gì là bản sắc một nhà văn sĩ chân chính. Tuy tôi chưa lịch duyệt bao nhiêu nhưng tôi cũng hiểu rằng anh ta không nói láo với tôi đâu, cái khôn khéo của anh ta sẽ làm cái thang cho anh ta đạt cái mục đích đã tầm kia, vì xã hội ngày nay chỉ ưa thích hạng đúng tôi mà không chịu được những hạng có nhân cách trác tuyệt.

Anh ta nhờ bà Ji-ra dò xem lòng tôi thế nào, nên bà đến thăm tôi và bắt đầu bởi một câu chuyện nhập đề rất dài: bác tôi một tuổi một già chốc lát còn đó mất đó, một mình tôi ở lại xã hội này, tuổi xanh như thế, sắc đẹp như thế, thì tránh làm sao cho khỏi những bẫy cạm của thế gian. Tôi phải nghĩ đến tương lai và tìm nơi xứng đáng để gây lấy cái hạnh phúc vĩnh viễn. Tôi còn trẻ lại có nhan sắc và tư sản, thiếu gì tài tử giai nhân.

Tôi trả lời với bà Ji-ra rằng tôi rất cảm kích vì lòng tử tế của bà, nhưng bác tôi vẫn còn mạnh mẽ, song dù có không may mà bác tôi qua đời thì một mình tôi cũng đủ sức mà chèo chống ở xã hội này được. Vả rằng sự hôn nhân không làm cho tôi sợ đâu, nhưng tôi tính khó và khác thường, các cậu công tử danh gia mà tôi thường gặp, chưa cậu nào vừa ý tôi cả.

Bà ta thấy tôi còn chưa vương vít với ai nên có vẻ mừng. Bà ta bảo rằng bà ta lịch duyệt đã nhiều nên đã hiểu rằng tình dục là vô ích mà lại có phòng hại cho hạnh phúc gia đình nữa. Dẫu tiền thì phải có cảm tình, cảm tình sinh ra ái tình, thế là được. Vả chăng tôi là một người trí thức có thể vượt qua những thói tục nhân tình, thì tôi phải chọn lấy người chồng thông tuệ can đảm, có hy vọng tương lai và có tài năng thành đạt.

Tôi làm thinh, bà tưởng tôi đã xiêu lòng nên nói ngay tên Lăng-xơ-lô và bảo rằng anh ta có đủ tư cách để thành đạt. Tôi đáp ngay rằng như vậy thì tôi rất hân hạnh, nhưng tôi không có đủ tài lực để giúp đỡ anh ta, vậy anh ta mà lấy tôi thì sẽ bị thất vọng to. Vả chăng cứ tài năng và địa vị anh ta thì thiếu gì mà không tìm được người xứng đáng.

Bà Ji-ra thấy tôi từ chối, lấy làm một điều sỉ nhục cho mình, đó cũng là cái thói thường của những người mới lại. Bà chăm mắt chau mày lại mà rằng rằng tôi cứ tự do, nhưng một ngày kia tôi hiểu giá trị Lăng-xơ-lô thì sẽ tiếc mà không kịp.

Song tôi không muốn làm mất lòng bà ấy, tôi bèn vội vàng nắm lấy tay bà mà nói:

— Tôi rất cám ơn bà, nhưng tôi không thể thương ông Lăng-xơ-lô được kia mà, vả chăng ái tự do của tôi rất quí báu vậy chỉ có một cái ái tình chân chính tương đương thì tôi mới đánh đổi đi. Tôi không có tình ham danh vọng, nên nhìn thấy cái đời cư phải lo liệu vận động tuyển cử cho chồng thì tôi không ưa được.

Bà ta dằm sắc mặt lại, thở dài vài cái rồi nhìn vào mặt tôi và nói:

— Này cô Lig-lê, cô nói thực với tôi nhé. Người ta đã làm loạn não cô rồi.

— Người ta đó là ai hởi bà?

— Tôi biết . . . tôi biết. . . .

— Tôi không hiểu gì cả.

Bà da dự không nói, nhưng thốt nhiên bật ngay ra:

— Ăng-toan chứ ai. Anh ta mê cô lắm, mọi người đều nói như vậy cả. Anh ta thường không tới nhà ai, mà nay tới nhà cô luôn. Bác cô mà để cho anh ta âm du cho thì thực là một điều rất bậy, anh ta chỉ giao thiệp với bọn hạ lưu đê tiện và chỉ viết những sách kịch liệt phản loạn thôi. Có gì mà là anh ta đã bạm làm tuồi, tóc râu xồm xị, sắc mặt hầm hầm, một cái đồ ... không biết lãng phí thế nào mà giàu hết rồi. thế thì là gì mà anh ta không muốn lấy cô để mà trả lại chỗn xã-giao ngay trước mà bây giờ ai cũng rẻ rúng anh ta.

Tôi đáp lại một cách cảm kích lạ thường:

— Bà nầy, bà quên rằng ông Ăng-toan là bạn của bác tôi, ông ta chán bà Mác-bôi, không ai có quyền nghi cho ông những ý đê hạ được.

— Đó có phải là cô binh vực anh ta đó không?

— Tôi thấy ai bị nói xấu trước mặt tôi, vì tôi mà bị nói xấu, thì tôi đều binh vực cả. Ông Ăng-toan là một người tài trí, một người danh giá, tuy tôi không thương nhưng tôi vẫn trọng hơn ông Lăng-xơ-lô. Tôi đã biết ông ta dùng tôi sẵn để làm gì, bà Mác-bôi đã kể chuyện cho tôi hết. Ông ta không nghĩ đến kết hôn cùng tôi và ông không thèm bôn canh trong chốn xã giao đâu, ông chỉ ở trong cảnh tịch mịch mà nghiên cứu công việc riêng của ông mà thôi.

— Cô ... cách bênh vực lắm. Nhưng nếu anh ta đến cầu hôn cùng cô thì nghĩ sao?

— Tôi không biết sẽ trả lời thế nào, nhưng điều ấy là việc riêng tôi. Song tôi giám chắc với bà rằng một bên giao-tình của ông Ăng-toan và một bên ái tình của ông Lăng-xơ-lô mà phải lựa chọn bên nào thì tôi không thể ngờ ngợi được... Vả chăng cớ sao bà lại vì tôi mà nói xấu một người không làm thiệt hại gì cho bà để làm tôi khó xử? Tôi thực lấy làm lạ và buồn.

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

MÁY NGHE HÁT
VÔ TUYẾN ĐIỆN

Nếu các Ngài mua một cái máy V. T. Đ. (T. S. F.) của hiệu **RADIO-SINDEX**, thì các Ngài ở nhà cũng nghe được hát tây, hát ta, hát tầu và tin tức các nơi mỗi ngày ba lần.

Sáng 11 giờ 30
Chiều 6 giờ 15
Tối 8 giờ 45

Hiệu Radio-Sindex có bán đủ các kiểu máy V. T. Đ. (T. S. F.) ai ai cũng có thể mua được nhiều giá lắm, ít tiền nhiều tiền có cả. Ai mua máy thì Hiệu Sindex sẽ cho người đi đặt máy hầu tận nhà tử tế cho các Ngài.

Ai muốn cần dùng điều gì cứ viết thư hỏi, muốn nghe thử cứ việc đến mà nghe tận hiệu Radio-Sindex không mất tiền.

Hỏi Catalogue T. Đ. mà xem

RADIO-SINDEX

68 bis Boulevard Paul Bert — HAIPHONG

Téléphone số 449

kinh tế thì trước phải nói đến thực nghiệp, mà thực nghiệp thì cốt có 4 cái nguyên tố: 1: vật sản, 2 tư bản, 3 cơ khí, 4 nhân công. Nước ta trên núi dưới biển, địa thế vẫn tốt, song ở gần nhiệt đới, vật sản phong nhiều, rừng vàng bể bạc, nội gấm đống thêu, những tài liệu thiên nhiên không phải là ít. Đứng kề đầu xa, nước Xiêm kề một bên ta, vẫn nhỏ hơn ta mà ngày nay có tiếng là nước giàu, xem thế thì vật sản của ta không phải là thiếu. Tư bản người mình thì vẫn kém thật, song trừ những nhà dói không kể, còn nhà trung gia trở lên, nếu đem một mớ tiền tiêu xài vô ích mà đầu vào đường kinh tế thì cũng không phải không có. Người Tàu sang ta, bắt đầu chỉ hai bàn tay trắng mà xứ ta ít năm, đã thấy làm ông chủ nhà hàng to, thế thì mình cũng không phải là không có tư bản, người mình có khi có nên chi mình được, không lấy gì làm khó. Nhân công thì nước ta lại có ít ra một nơi xuất sản rất nhiều. Không những người tới xứ này nào đồn điền, nào sở trồng cao-su, cho đến xuống của xưởng khách, đã đủ cung cấp cho người ta sai khiến mà lại còn dư ra tràn ra xứ kia xứ nọ nữa, thế thì người mình cũng không phải là vô dụng đâu.

Cứ như tệ trên đã nói thì nước ta không phải không có nền nếp để mở mang đường kinh tế như người ta được, thế mà không thấy phát đạt, là bởi cớ gì? Hay là tâm lý người mình, không ham muốn giàu có hay sao? cũng không phải: người mình ngày xưa, vì cái cớ giao thông ngăn trở, nghe thấy hẹp hòi, vẫn giữ theo thói quen, xưa bày nay làm, không hiểu cái cuộc kinh tế cạnh tranh trong thế giới là thế nào, chứ gần vài mươi năm nay, cũng đã nhiều người biết chăm về đường kinh tế, còn trong dân gian, vì tình thế khó khăn bức ... nghèo, chạy sấp chạy ngửa, tìm phương ... chước nói bôn chải về cuộc sinh hoạt mà không ngày nào rảnh, nghe nói hợp quần thì có ... tin tưởng, nghe nói lập hội thì ... vào ..., về mặt kinh tế cũng không phải là lãnh đạm như ngày trước. Xem thế thì nền nếp kinh tế không phải là không có, nhân tâm xu hướng cũng đã nhiều mà trong cuộc kinh tế, vẫn cứ rầm rầm như ngày trước, không phải là một điều rất lạ mà chúng ta cần phải phân giải sao?

(Còn nữa)

THA-SƠN-THẠCH

TƯ TƯỞNG MỚI

CHỦ-NGHĨA DÂN-QUYỀN CỦA TÔN-VĂN

BÀI GIẢNG THỨ III

Hai chữ «Dân-quyền» là cái khẩu hiệu thứ hai của bọn cách-mệnh chúng ta, cũng ngang với hai chữ «Bình-đẳng» của đảng cách-mệnh nước Pháp, vậy cho nên hôm nay đem hai chữ «bình-đẳng» làm đầu bài mà nghiên cứu. Tiếng bình-đẳng thường dùng đi theo tiếng tự do, người Âu-châu đều lấy làm trọng đại như nhau cả. Lại có nhiều người nhận rằng muốn được thiệt tự-do thì phải làm cho được bình-đẳng, nếu thế là bình đẳng lại là trọng đại hơn tự-do.

Thế nào gọi là bình-đẳng? Bình-đẳng từ đâu mà ra? Cứ theo học-thuyết cách-mệnh bên Âu-Mỹ thì nói rằng bình-đẳng là trời phú cho loài người, xem như lời tuyên ngôn «độc-lập» nước Mỹ, cùng lời tuyên ngôn «nhơn-quyền», nước Pháp, thì đều là cả tiếng lớn hơi nói «bình-đẳng tự-do là trời phú cho loài người, không ai xâm đoạt được». Vậy chúng ta trước hãy nghiên cứu cái vấn-đề này:

Trong bài giảng thứ nhất đã suy nguyên cái nguồn gốc dân-quyền từ khi loài người mới sinh mấy trăm vạn năm về trước, mãi cho đến lúc dân-quyền phát sinh, thì chẳng thấy cái gì đủ chứng rằng trời phú cho người bình-đẳng. Thí dụ như: trời sinh ra muôn vật, trừ ra mặt nước là bằng, còn nữa chẳng có vật gì là bằng tất cả. Dầu như đất bằng, tiếng gọi là bằng mà vẫn không có chỗ nào là thiệt bằng. Thí dụ đi xe hỏa chạy qua một quãng bình-nguyên không núi rừng, thì vẫn gọi là «đồng bằng», song ngồi trong xe trông ra mà để ý xem xét thì chẳng có khúc đồng nào mà không dùng nhân công sửa sang bồi đắp mới được thành đồng bằng. Vậy thì gọi là «đồng-bằng» trời sinh mà thiệt thì có bằng chút nào đâu. Lại như việc gần trước con mắt mà xem, như ngành hoa cây hoè cắm trong bình kia, xem qua thì ai cũng nói rằng hoa nào như hoa nấy, lá nào như lá nấy, song thử xem cho kỹ, hay là lấy kính hiển-vi mà xem, thì ra không có lá nào giống lá nào, không có hoa nào giống hoa nào hết, dầu như trong một cây hoè có mấy nghìn mấy vạn lá cũng như thế, suy ra cho rộng nữa thì cây hoè sinh ở xứ này cũng với cây hoè-sinh ở xứ khác cũng không giống nhau, cây hoè sinh năm nay cùng với cây hoè sinh năm ngoái cũng không giống nhau. Xem đó thì biết trời sinh ra mọi vật không có cái gì đồng nhau cả, đã không đồng nhau thì không nói là bình đẳng được. Mọi vật đã không bình-đẳng thì loài người làm sao bình-đẳng được?

Trời sinh người vốn đã không bình đẳng đó là phần tự-nhiên; đến lúc loài người chuyên-chế thì các nhà vua lại bày đặt ra đẳng bậc trên dưới, lại không bình-đẳng thêm nữa, đó là người làm. Không bình-đẳng bởi người làm thì cái tình trạng ra thế nào? tôi xin vẽ một bản đồ trên cái bảng đen này, anh em xem: bản đồ thứ nhất thì biết rõ ràng, cũng vì cái «không bình-đẳng» bởi người làm, bọn người ở vào đẳng bậc cao chót thì bạo ngược quá, làm cho bọn nhân dân bị đè ép không chỗ dung thân. Vậy nên mới nổi lên cái phong trào cách-mệnh, chủ ý cách-mệnh đối đánh phá cái «không bình-đẳng», đến được bình-đẳng rồi là xong việc.

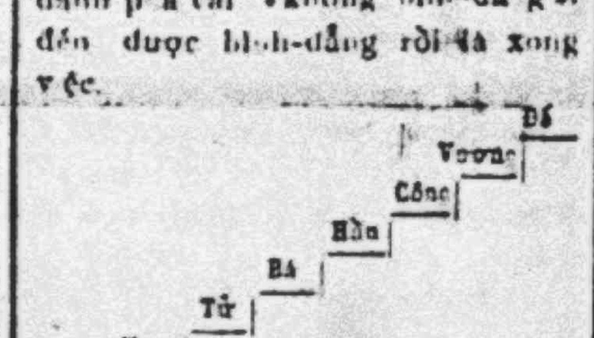

(Còn nữa)

G. Q. T. X. dịch

VIỆC THẾ GIỚI

Á-ĐÔNG

TÀU

Tin báo tàu

Cuộc đại hội phản Nhật. — Ngày 21 Juillet các đại biểu các đoàn thể có mở cuộc đại phản Nhật ở Thượng-hải, có xướng lên tám cái nghị án sau này:

1 Tiến hành cái kế hoạch phản Nhật cả nước.

2 Thống nhất các điều lệ trừng trị kẻ gian dân, gian dân là những kẻ tư thông với người Nhật hoặc mua hàng Nhật.

3 Thống nhất cái phương pháp thu lấy những số tiền cứu nước.

4 Thống nhất cách tổ chức việc phản Nhật.

5. Trình xin chính phủ nghiêm trị những gian dân;

6 Trình xin chính phủ Trung-ương thủ tiêu những điều ước bất bình đẳng của hai nước Trung-Nhật.

7 Hạn kỳ bỏ hết hàng hóa Nhật.

8 Đuổi quân Nhật ra khỏi cõi.

Người Nhật không cho Mãn châu theo Chính phủ Quốc dân. — Trương học-Lương mới điện cho Tưởng giới-Thạch rằng: Tổng lãnh-sự Nhật mới yêu cầu hai điều: một là Mãn-châu cứ giữ theo chính sách bảo an (của Trương tác Lâm), hai là Mãn-châu đừng theo chủ nghĩa Tam-dân: nếu không thế, thì nước Nhật sẽ dùng cách tương đương mà xử trí. Tình thế Mãn-châu thật khó xử, xin Tưởng bảo cách để đối phó.

Lại có tin rằng: bức thông điện treo cờ thanh-thiên bạch-nhật của Trương-học-Lương đã định phát biểu từ ngày 21 tháng này. Song vì Tổng-lãnh sự Nhật bản nói đe rằng: «Nếu Mãn-châu đổi cờ và cho phép quân cách-mạnh vào đất Đông-tam tỉnh, nước Nhật vì cớ bảo-hộ quyền lợi của mình, tất phải dùng thủ đoạn tương đương mà đối phó. Có lẽ rồi phải dùng đến võ lực». Vì thế, bức thông điện của Học-Lương lại phải hoãn lại. Hiện nay, các đoàn thể ở Đông-tam-tỉnh định tự tuyên bố phục tòng chủ nghĩa Tam dân và treo cờ thanh thiên bạch-nhật; nhưng người Nhật cũng đang hết sức phá hoại, việc đó chưa chắc đã xong.

(T. N. D. B.)

Một cách để dành tiền

CHẮC CÓ LỢI VÀ NHIỀU HI VỌNG

Hội vạn-quốc chử súc, lâu nay thiên hạ nghe thấy đã nhiều, song lắm kẻ chưa tường đích xác; ấy là một Hội gồm có nhiều nước, do nước Pháp làm chủ, lập thành ở Tàu, và ở Âu châu có 16 năm nay. Nguyên bản Hội này có 5 vạn 2 ngàn lượng bạc Thượng-hải, hai triệu quan tiền tây. Đến cuối năm 1926, tiền dư trữ Hội lên đặng 18 triệu, 28 vạn 5 ngàn, 7 trăm 83 đồng bạc (dollard). Vốn liếng ấy ít có hội nào, hãng nào so sánh kịp.

Đến năm 1925, tháng 10, Hội này đưa đơn xin Chính phủ nhập tịch trong cõi Đông Pháp.

Theo chỉ dụ ngày 12 tháng 2 năm 1927, được Giám quốc định số tiền 151 mà Hội phải trả cho cổ-đông bên Đông-Pháp là 550 /.

Để dành tiền đã có hi vọng trúng số hằng tháng, lại có lợi như vậy, thật đã quá nhiều. Hội vạn quốc chử súc thuận từng các khoản bắc buộc của tờ nghị dụ mới ấy. Đến ngày 12 tháng 8 1927, quan Toàn quyền Đông-pháp ra nghị định cho Hội thi hành mà do quyền Chính phủ kềm duyệt.

Những cách thức vào hội, và những quyền lợi cho người để dành tiền vào hội, lược kể sau này:

Nguyên phiếu góp một tháng.... 8$00
Nửa phiếu góp một tháng.... 4$00
Góc tư phiếu góp một tháng.... 2$00

Ai muốn vào hội, xin mời đến các nhà Đại lý hội, khai tên tuổi, làng họ, để mấy nhà Đại-lý kê trình chánh quán Saigon, đem vào sổ bộ và ghi trong cổ phiếu mình cầm.

Mới đầu, góp cho Đại-lý 8 đồng, lấy biên nhận liền, rồi về sau, đúng tháng, tùy ý cổ đông muốn góp tại Đại-lý, hay phải các sở giây thép cũng đặng.

Mỗi tháng đến ngày 15, thì xổ số tại Saigon, trước mặt công chúng và có thái viện nhà nước thị thiền.

May ra cho ai, mới góp một tháng đầu 8$00 mà xổ nhằm số mình, thì cũng hưởng đặng một ngàn bạc, mà về sau không góp nữa. Người nào góp đủ một năm rồi, thì được phép, hoặc là bán về lại cho hội; số tiền bán ấy chiếu theo số tiền mua lại có biên trong tờ giao ước; hoặc là, xin hội cho mình vay số tiền ấy, thì có 8 /. lời một năm, song lúc mình đang vay tiền thì cũng đặng hưởng quyền lợi trong cuộc xổ số, nếu mình cứ góp đủ theo luật.

Người nào có chí chơi thấu 10 năm, thì ăn lợi nhiều lắm. Trước đặng 120 lần hi-vọng, sau đặng dự hưởng số tiền lời 33$33 /.

Như vậy, có phải tiền bỏ bùng binh khi ít khi ít, sau lấy số nhiều; đã có chỗ giữ, lại có lợi ra, và nhiều hi vọng.

Những người ở Trung kỳ phía Nam ai muốn hỏi chương-trình hỏi mua cổ, xin viết thơ cho ông PHẠM DIỆM ở Qui-nhơn.

Phạm Diệm

Agent de la Société International d'Epargne

Vô tuyến điện và báo Tin

(Tin ngày 1 tháng 8)

Pháp với Trung hoa. Theo tin ở Bắc-kinh của người Nhật thì viên khâm-phái của Pháp ở Bắc kinh đã thoả hiệp với viên Thủ tướng ngoại giao của chánh-phủ Quốc-dân về việc lập điều-ước với Đông-dương. Cũng dương thương-hiệp để lập điều ước thương-mãi chung.

(Tin ngày 31 tháng 7)

Anh với Trung hoa. — Người đoán rằng sẽ ký kết với Trung hoa một bản thương-ước về quan thuế, theo cương-lĩnh của bản thương-ước Trung-Mỹ.

(Tin ngày 3 tháng 8)

Nhật với Trung hoa. — Nhật-bản đã gửi thông điệp cho chánh phủ Quốc dân nói rằng:

Nhật sẵn lòng thương lượng để lập điều ước mới. Nhưng Chánh phủ Quốc dân phải thủ tiêu những điều tuyên-bố về điều ước cũ đi đã

(Arip)

(Tin ngày 1 tháng 8)

Trung hoa định hạn 1 năm. — Chánh-phủ Trung-hoa hiện đương nghiên cứu một bản dự án để gia-hạn một năm cái thời-gian quá độ trước khi ký kết điều ước mới. Trong thời gian một năm ấy sẽ soạn những điều ước mà nếu quá hạn ấy mà thương-lượng chưa xong thì Trung-hoa sẽ thi hành những phương-sách tự mình định ra trong khoảng quá-độ.

(Impartial)

(Tin ngày 3 tháng 8)

Sửa lại thành phố Nam kinh. — Chánh phủ đã thảo một bản dự án kiến-thiết thành phố Nam kinh, tính tốn hết 50 triệu đồng.

Cuộc hội nghị toàn thể. — Cuộc hội nghị Quốc dân đảng đã họp để bàn những vấn đề trù bị. Đã định rằng: cuộc hội nghị toàn thể sẽ họp vào ngày 4 tháng 8 để đợi những hội viên đến cho đủ mặt. Sẽ có 40 nghị án để trình hội nghị.

(Arip)

NHẬT

(Tin ngày 2 tháng 8)

Các chánh đảng Nhật. — Ngoài hai chánh đảng lớn: chính-hữu đảng và dân chính đảng, ông Tokonami, nguyên Nội bộ tổng-trưởng là người của đảng dân chính, sẽ đứng riêng để tổ chức một đảng thứ ba. Đảng chánh-phủ (chính hữu đảng) thấy thế lấy làm thích lắm, họ đoán rằng sự hành động của chánh phủ lại dễ dàng lắm. Người ta cho rằng ông Tokonami sở dĩ đứng riêng ra là vì ông bất bình với các lãnh tụ đảng dân chính bởi họ chủ trương chánh sách bất can thiệp ở Trung-hoa.

ÂU-MỸ

PHÁP

(Tin ngày 31 tháng 7)

Pháp với Anh. — Tòa Nội-các mới thông cáo để giải thích rằng vì trong cuộc Ủy hội trù bị tài binh, các nước không đặng ý, muốn cho Ủy-hội có thể tiếp tục công việc được thì hai nước Pháp Anh đương sẵng thỏa hiệp để định một cái thỏa ước có thể bảo hộ cho lợi ích hải-quân của Pháp, mà chánh phủ hai nước cho rằng các nước khác cũng sẽ theo được. Hiện hai nước Pháp Anh đương thương lượng về việc ấy.

(Impartial)

BỈ LỢI THÌ

(Tin ngày 3 tháng 8)

Thủ tướng từ chức. — Các Nghị-viên xã-hội định bỏ phiếu phản đối bản dự luật binh bị của chánh-phủ. Vì chánh phủ không thỏa hiệp với đảng xã-hội được nên ông Thủ tướng Brunat, ông Nghị-viên tỉnh Charleroi đã từ chức.

(Arip)

ANH

(Tin ngày 30 tháng 7)

Ngoại chính của Anh. — Tại Hạ-nghị viện ông Chamberlain đã tuyên bố về vấn đề Trung-hoa rằng nước Anh không có dã tâm xâm đoạt lãnh thổ của Trung-hoa, về vấn đề điều ước thì phải giải quyết vấn đề Nam kinh đã rồi mới bàn đến được; nước Anh lại rất sẵn lòng thương lượng để ký thương ước mới và triệt binh ở Trung-hoa về bản quốc (nói với làm có là một được không.)

Về vấn đề Ai-cập thì ông nói rằng nước Anh cứ căn cứ vào bản tuyên ngôn năm 1122, mà chánh-phủ Ai-cập, dù theo chính-thể nào, cũng phải tuân theo các điều kiện đó, cho đến khi nào mà Ai-cập chịu ký kết cùng Anh một bản điều ước mới theo các điều kiện của Anh yêu cầu. Ông bảo rằng Anh không cần phải dùng võ lực để đối phó với Ai-cập, nhưng hiện nay thì chưa phải lúc ký điều ước mới với Ai-cập.

Về vấn đề trừ tuyệt chiến tranh thì ông mong rằng có thể đi ký minh-ước ở Paris vào tháng 9, ông nói rằng việc này cũng quan hệ với vấn đề tài chính. Hai nước Pháp Anh đã thỏa hiệp về vấn đề hải-quân rồi, sẽ thông cáo cùng các nước khác. Còn các thuộc địa tự trị thì cũng đều đã tiến ý kiến của chánh-phủ Anh và đã tán thành những điều kiện của Anh yêu cầu trong đáp án cho Kellog

(Impartial)

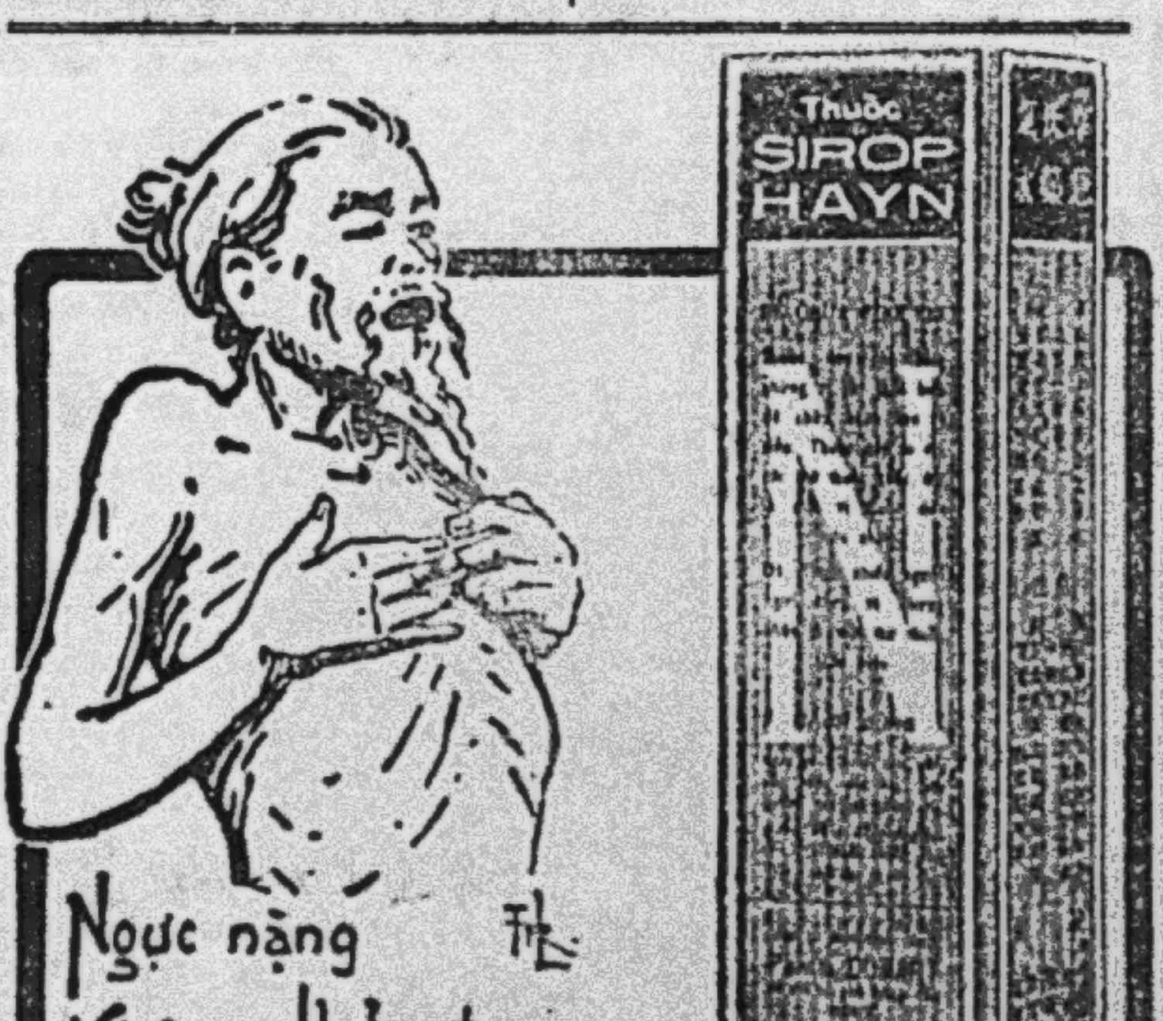

HIỆU CON BƯƠM BƯỚM

ĐẠI-QUANG-DƯỢC-PHÒNG 46 boulevard Tổng-Đốc-Phương, CHOLON — Chi-Điếm 47 Phố hàng Đường, HANOI

Gởi bán khắp cả mấy hiệu thuốc bắc trong xứ Việt-Nam, Cao-Man và Ai Lao thứ thuốc nào có hiệu con bươm bướm mới là thứ thiệt

Ở xa gởi thơ đến mua nếu nhà giây thép nơi đó gởi được theo cách lãnh hóa giao ngân thì xin chiếu theo, tiền gởi hàng người mua phải chịu

Sốt nóng...... 0$10 rét.... 0$15, 0$10	Rượu Tê phong thấp 1$50, 0$80, 0$20	Thuốc Ho bột hoàn 0$10	Thuốc Cam tích 0$10	Dầu thượng hải	Vừa uống vừa thoa chữa khỏi bách bệnh 0$25
Rượu bổ 2$00, 1$00, 0$30	Thuốc Bổ thận 2 hoàn 1$00	Thuốc Giang mai 1$50	Dầu như ý đại quang 0$10	Huyết trung bửu	Thuốc bổ nhất trung hoàn cân 2$00 1$20
Thuốc Đau mắt 0$20	Thuốc Điên kinh 2 hoàn 1$00	Thuốc Lậu 0$40	Nhan trừ muỗi 0$20	Bổ phế thánh dược	Thuốc ho rất thần hiệu 0$80 và 0$40

SIROP PECTORAL DES ENFANTS

là một thứ thuốc ho trị các bệnh ho trẻ con hiệu Bào-chế PHẠM-DOAN-ĐIỀM ở Tourane mới làm ra

HOA KỲ

(Tin ngày 2 tháng 8)

Ông Kellog sang Phap. — Ông Kellog đến 19 tháng tám này sẽ xuống tàu sang Pháp. (Arip)

QUI-BA

(Tin ngày 2 tháng 8)

Chết hơn hay là đau hơn? — Ủy-hội vệ-sinh đã quyết nghị một điều để an muốn rằng nếu những người có tội tử hình mà bằng lòng thì tiêm vi trùng ung-thư (cancer) cho họ để thí nghiệm trong 2 năm, xong 12 năm thì sẽ được tha. Đề-án ấy sẽ đệ trình tại Quốc-hội Qui-ba. (Arip)

PHI-CHÂU

AI-CẬP

(Tin ngày 29 tháng 8)

Đảng quốc gia phản đối quốc-vương. — Những Thượng-nghị-viên và Hạ-nghị-viên đảng quốc-gia đã họp hội nghị tại một nhà riêng, không kể đến lệnh của Chánh-phủ cấm không được tập hội.

Hội-nghị đã tuyên bố rằng Nghị-viện vẫn còn, theo hiến-pháp thì có quyền tập hội. Hội-nghị yêu cầu chính-phủ từ chức.

Những điều quyết-nghị như sau này:

« Sắc lệnh ngày 19 tháng 7 là trái với Hiến-pháp, tất cả các luật điều do chánh-phủ hiện tại quyết định cùng những giao-ước do chánh phủ hiện tại ký với ngoại-quốc đều không có hiệu lực.

« Nghị-viện gia-hạn đến 17 tháng 11 »

200 người dự hội đã ký tên vào các điều quyết-nghị ấy và đã thề với nhau rằng sẽ quyết bảo hộ cho Hiến-pháp đến chết thì mới thôi.

(Impartial)

PHARMACIE NORMALE
L. SARREAU
119-123, Rue Catinat - SAIGON
Produits chimiques, Droguerie, Lunetterie
Photographie-Fournitures pour Plantations
Dépositaire ... de la
"Médication hypertonique du Dr ..."
Service spécial d'expéditions dans l'intérieur

MÔNG LƯƠNG ĐƯỜNG

Pharmacie et médecin

N°, 80 Rue Daingai-Soctrang.

Bổn đường bán đủ các món thuốc sống, chín, và cao, đơn, hườn, tán của các nhà trứ danh trong cõi Đông-dương này. Trong tiệm lại sẵn có thầy danh y coi mạch bốc thuốc, rất tiện cho các ngài trong lúc cần dùng.

Bổn đường có chế hườn thuốc thiên-thời, trị bệnh thổ tả, cho khắp mọi nơi dùng đâu lành đó, thuốc ấy chỉ cho không, không bán chác gì, nếu ai có bệnh cần kíp, bất luận quen lạ, xa gần, hỏi đến thì bổn đường xin sẵn lòng gởi biếu ngay.

Nội hóa!! Nội hóa!

Tơ, lụa và thao càng

1° Tơ thật tốt, nhỏ và đều ..., rất tinh khiết.
2° Lụa thật tốt, đều canh chỉ, đã phiếu rồi, 4 mối, 3 mối, 2 mối.
3° Thao càng thật tốt.

Kính trình đồng bào,

Ngài nào có cần dùng, xin gởi thơ ngay đến tôi thương nghị tôi sẵn lòng hồi âm lập tức và gởi kiểu ồn.

Xin đồng bào chú ý đến:

Tú Tuyển à Thuận nghĩa
Phú-phong (Bình-định)

BẮC NINH

BỆNH QUÍ ĐÃ CÓ THUỐC TIÊN

Nếu ai mắc phải bệnh LẬU hay DƯƠNG MAI mà đã uống thuốc khắp cả mọi nơi rồi, mà vẫn không khỏi, thì nên uống ngay thứ thuốc của hiệu HOÀNG-VĂN-ẤP số nhà 67 phố ninh xá, tỉnh Bắc-ninh, nặng thế nào cũng phải khỏi, vả rút nọc, mà đường sinh dục vẫn như thường, mà người không có mỏi mệt một thứ nào gọi là có, vẫn ăn uống được như thường, đi lại như thường, uống tự nhiên là khỏi, hai thứ thuốc này hiệu đã nổi danh tiếng khắp thế giới, ai cũng biết rằng hai món này hay có một, thật thế hẳn không giám nói khoe. Thuốc lậu 1 p. 60, dương mai 2 p. bản hiệu gửi cách lĩnh hóa giao ngân. Bản hiệu lại có thứ thuốc đau mắt gió, có nhiều đờ, hay mắt đỏ mà dùng thứ này chỉ vài hôm là khỏi hẳn, thứ thuốc này kể chữa có hàng vạn người khỏi rồi, giá 0 p. 35 một lọ, 3 thứ thuốc này gởi bán tại số nhà 200 Rue Espagne Saigon, Haiphong Hương hải thư điếm 91 Bd Bonnal, Hanoi Nguyễn-San dit Phú-Hà 67 Rue des médicaments, nên thí nghiệm thì mới biết rằng hay thế nào.

NGUYEN-VAN-THONG

DIT TAN-THANH

Faifoo — Annam

Entreprise des travaux en Annam
TRANSPORT D'AUTOMOBILE
LIBRAIRIE CORDONNERIE EPICERIE CHAPELLERIE

Bảo lãnh của nhà và kiều lương đạo lộ.

Buôn bán tạp hóa và cho thuê xe điện.

TIN MỚI HANOI!!!

Các quí khách xa cũng như gần, lạ cũng như quen, chiều được như ý, giá bán phải chăng.

Ngài nào muốn có giày tây đúng như kiểu Ba-Lê, giày hạ đế kếp tân thời; ngài nào muốn buôn giày mà được nhiều lời xin hỏi hiệu.

AN-THÀNH. — 87 rue de la Sole HANOI

Là hiệu giày mới mở đã nổi danh ở Bắc-kỳ

Bản hiệu bán cả giầy Annam, lĩnh hươi, thuốc lào, mũ bưởi. Có catalogue biếu các ngài ở xa. Thơ và mandat xin gởi:

Mr NGUYỄN-QUÝ-TRUNG

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí	có bán sỉ và bán lẻ đủ thứ thuốc Tây, y như mấy Đại-dược phòng Langia ở Saigon vậy.
Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí	có bán thuốc trị về bịnh TIÊ -LA đã nổi danh, thuốc này uống khỏi chích ít tốn hao, lại kín đáo
Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí	có bán thuốc trị về bịnh GHẺ-CÓC, CHUM-BAO, nặng nhẹ thế nào, uống vào cũng hết
Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí	là ngôi hàng Đồng-bào ta nên chiếu cố, vì là của người Annam mình lập ra và buôn bán không thua gì các Nhà thuốc Tây lớn khác, ở trong xứ ta

Xin con Hồng cháu Lạc, nhớ đến Giống Lạc-Hồng

NGUYEN-VAN-TRI

BÀO-CHẾ-SƯ

MYTHO

Téléphone N°32 (Cochinchine) Adresse télégraphique PHARMAT.1

Mới mở!!! Mới mở!!!

ĐỖ-VĂN-TÀI dit NGỌC

Dépositaire des Etablissements Indophono Rue Gia Long Huế.

Kính trình các quí khách,

Nay tôi vừa mới lãnh làm đại lý cho hiệu **Indophono** bán đủ các thứ máy hát hiệu **Victor, Stentor, Gramophone, Perfectaphone, Kid, Odéon** vân vân . . . và đủ các thứ dĩa ca điệu, hát bội và hát theo lối nam; Cải-lương Nam-kỳ, Bắc-kỳ, hát Tây hát Tàu, hát Cao-mên và hát Lào lại có bán đủ các đồ phụ tùng vào máy và các thứ hàng khác nữa. Xin các ngài có lòng chiếu cố, khi nào cần dùng thứ gì xin gởi thơ cho tôi thì tôi gởi hàng lại ngay theo cách lãnh hóa giao ngân (contre remboursement). Và xin gởi cho tiền trước một phần.

Hiện nay tôi có cần hai Succursale ở Tourane và Faifoo, ngài nào ưng lãnh việc ấy xin gởi thơ hoặc ra Huế quá bước lại nhà tôi mà thương nghị.

Kính trình

ĐỖ VĂN-TÀI dit NGỌC

PHƯỚC-AN THƯƠNG-QUÁN

... 商 館

CỔ PHẦN HỮU HẠN VÔ DANH CÔNG-TY

Số vốn. 42.100$00

Hội chúng tôi thành lập đã trót một năm, tổng cuộc phân làm 3 sở:

Quinhon	chuyên biện thổ hóa, thập hóa xuất cảng, nhập cảng.
Pleiku	chuyên biện Đông, Tây thập hóa và mua thổ hóa.
Gobôi	chuyên làm ng ề nước mắm cũng có bán đủ thập hóa và mua thổ hóa.

Tại Qui-nhơn có mở **Garage** để chữa và đóng xe, lại có bán đủ những đồ phụ tùng về xe hơi.

Mới đây có lãnh xe thơ Quinhon Kontum.

Chúng tôi mới bắt đầu bước lên đường kinh-tế ở ăn giữ mực, buôn bán phải chăng, xin anh em đồng bang để lòng chiếu cố cho cám ơn.

TRỊ SỰ BAN *kính cáo*

TIÊN-LONG THƯƠNG-ĐOÀN

團 商 龍 仙

BAO THƯƠNG THỔ HÓA

CHẤN HƯNG CÔNG NGHỆ

Mục đích Tiên-Long thương-đoàn liên-lạc đoàn thể thương giới, chấn hưng nền kinh tế nước nhà.

Tiên-Long Thương-đoàn có tổ chức việc bọ cải-lương rất có ích, để giúp đỡ bạn thương nghiệp Việt-Nam, còn đang [illegible] thiếu thốn vốn buôn, ai chơi đến các Tổng-cục Tiên Long mà hỏi chương trình thể lệ.

Cần dùng nhiều người làm Đại lý để bán chè, pháo Tiên-Long, vì nội hóa ngon hơn khác [illegible] Đông-pháp, hoặc ăn lương hoặc ăn hoa-hồng, ai muốn làm mời đến Tổng-cục chấm chước.

Hương càng đượm lửa càng nồng. Hãy xem phảng đã thỏa lòng ước ao.

Bạn thương nghiệp Tiên-long thương-đoàn chúng tôi có lời kính trình các quí khách, chiếu cố dùng thứ chè Tiên long tự nhiên hương trà, bản hiệu chuyên môn kể cứu 15 năm trời, nay đã được hoàn toàn công hiệu, cũng đủ 2 thứ: Liên-tử và Ô-long, chè gói, chè hoa, giá bán phải chăng, bán buôn lại rẻ hơn.

Hương [illegible] biệt như sau này:

1. Thế nào là [illegible] hương? Mùi thơm thanh nhã ngon bùi như mùi cốm vừa mới [illegible] trong có cái ngon mát ngọt ngọt, có kinh nghiệm thì mới [illegible] không [illegible] các thứ chè bạt chân kia.

2. Thế nào là nguyên [illegible]? Chè Tiên-long được 7, 8 nước, cũng về nước thứ 2, 3, 4 càng ngon [illegible] không như chè mất ngủ kia.

Chè Tiên-long nguyên chất đã có giấy thí nghiệm tại [illegible] thí nghiệm nhà nước chè Tiên-long không có lẫn chất độc nào cả.

3. [illegible] Tiên-long lợi một thành hai, vì là một ấm chè khác 10 phân [illegible] 5 phân [illegible] như chè khác thì đắt quá.

Pháo — Bản hiệu lại chuyên [illegible] chế tạo ra cả các thứ pháo rất hẩu rất đẹp [illegible] các quí khách ai muốn kiểu gì cũng làm được, [illegible] nội hóa cho có phần hơn ở các tỉnh

Các Tổng-cục Tiên-long có bán Tạp-chí Thần kinh

Kính cáo **Tiên long Thương đoàn**

Tổng cục [illegible] 52 Rue des Pipes HANOI

Téléphone n° 473

Phân cục	BẮC KỲ: [illegible], Hải dương, Phủ lạng, Hongay; [illegible]: [illegible]
Đại lý	BẮC KỲ: [illegible]; TRUNG KỲ: Tourane, Thanh hóa, Quảng Bình, Quảng ngãi, Faifo

CÁC NHÀ ĐỒN ĐIỀN

Mách các nhà đồn điền caoutchouc chung Nam-kỳ và Cao-Mên, nên hút thuốc Lào « **Hoành-Phát** » tức thuốc « **Trà** » hiệu con « **Vịt** » và con « **Voi** » là hai hạng thuốc ngon hút êm dọng và thơm khói. Vậy các nhà mua buôn nên viết về hỏi hiệu sẽ giả lời ngay.

Tiệm chính	Đại-lý
LÝ-SENG-BAO	**PHAN-THÚC-TRÁC**
42 Phố hàng-Bồ	*16 rue Sabourrain*
HANOI	SAIGON

ẢNH TRÁNG MEN HƯƠNG-KÝ
ẢNH PHÓNG ĐẠI HƯƠNG-KÝ
ẢNH NGŨ SẮC HƯƠNG-KÝ
ẢNH KIỂU BÓNG HƯƠNG-KÝ
ẢNH MÙI NÂU HƯƠNG-KÝ
ẢNH TỐI TÂN HƯƠNG-KÝ

Phàm các bạn tây, nam đã sành nghề chơi ảnh, ai cũng đều công nhận cho nước ảnh của hiệu Hương-Ký Hanoi là khéo và đẹp và bền mùi hơn cả./.

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO

HIỆU BÀO-CHẾ

THANH-HOA — ANNAM

MỜI AI LÀ KẺ VIỆT-NAM

Là Hiệu Bào-chế thuốc tây của ông Phan-văn-Giáo, nguyên bào chế ngạch y-tế, độc-lực tổ chức lên.

Có đủ các thứ thuốc rất tốt và thật tươi của các nhà đại dược-phòng trứ danh bên Pháp chế ra chuyến tàu nào cũng có thuốc mới gởi đến.

Bán giá rất phải chăng vì những phụ phí vô ích, đều giảm bớt cả, mà chủ nhân bao giờ cũng sẵn lòng mách bảo các bệnh nhân trong lúc cần cấp mà chưa mới kịp hay mời không được quan thầy thuốc.

Đồng bào ta nên chiếu cố, trước là được thuốc tốt, sau vừa được vui lòng giúp một người Việt Nam.

XIN HÃY GIÚP NGƯỜI NAM VIỆT

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là: lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... Khăn đội đầu rất và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trừ bán sỉ và lẻ đủ thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu mua sỉ có huê-hồng).

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị

TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương Cholon

CÁO BẠCH

NÊN CHÚ Ý KẺO NHẦM !!!!

Hiệu thuốc Lào THÁI-LAI tỉnh Nam Định bán nhất và ngon nhất ở xứ ĐÔNG PHÁP

Bản Hiệu xin có mấy nhời thay mặt, đa tạ các quý Khách trong cõi ĐÔNG PHÁP đã có lòng chiếu cố mua thuốc Lào của Bản Hiệu

Đã nhiều lần Bản Hiệu tiếp được thơ các quý Khách viết gởi khen vậy lại còn cổ động thêm. Nhờ được lòng hảo tâm các quý Khách chiếu cố thành ra càng ngày càng đông.

Bởi thế nên bây giờ nhiều người làm giả hiệu thuốc như của Bản Hiệu gởi đi các nơi, Bản Hiệu sợ các quý khách mua nhầm phải, hút vào sinh đờm, ho siên cùng các chứng bệnh khác vân vân . . .

Rồi sau lại tương nhầm thuốc Bản Hiệu, Bản Hiệu sẽ mang tiếng và bỏ thẹn mấy những nhời ngợi khen các quý Khách từ trước đến giờ.

Bản Hiệu xin làm một thứ dấu hiệu riêng để các quý Khách biết. Thuốc Lào Bản Hiệu ngoài bọc lá kín lạt đỏ và có con dấu hiệu để chữ sau này (Nam Định Thái Lai thượng hảo hạng) « HIỆU THUỐC LÀO THÁI LAI NAM ĐỊNH NGON ĐẶC BIỆT »

Bản Hiệu có rất nhiều các hạng thuốc mộc sợi và sam sợi ngài nào muốn dùng hạng nào cũng có, thuốc Lào Bản Hiệu mỗi bánh nặng tới sáu bảy lạng giờ lên nếu các quý Khách mua nhiều xin tính giá hạ

Thưa các ngài, đã có lòng muốn mua thuốc, hoặc hỏi giá hay lấy mẫu thuốc, trong khi gởi thơ hoặc đánh giấy thép xin các ngài đề rõ tên và chỗ ở Bản hiệu sẽ xin vâng nhời gởi ngay

Cũng có nhiều lần Bản Hiệu tiếp được giấy nhời cùng thơ không thấy đề rõ chỗ ở cũng có cái đề không được rõ, nên Bản Hiệu không biết đâu mà gởi

Chủ nhân cẩn bạch

NUYỄN-TRUNG KHẮC dit THÁI LAI

Commerçant de Tabac Entrepôt N. 5

Rue du Cuivre N. 103 — NAM-ĐỊNH

ÔNG VUA THUỐC LẬU LÀ AI?

Chỉ vì có hai phương thuốc lậu 1p50, giang-mai 2p00 nổi tiếng khắp Đông-pháp dù bệnh nặng đến đâu cũng phải rút nọc mà không hại sinh dục, nên thiên hạ khen tặng cho hiệu « TỪ NGỌC LIÊN » 78 phố hàng Đồng Hanoi cái danh hiệu « VUA THUỐC LẬU »

Hiệu ấy nhiều thứ rất thần hiệu như là Thuốc ho trẻ con n-1 giá 0p35 — [illegible] thấp rất bổ n-2 giá 2p00 — Thuốc ly n-5 giá 0p30 — thuốc ghẻ n-7 giá 0p10 — thuốc tả n-8 giá 0p30 — thuốc n-10 giá 0p15 — thuốc cam trẻ con n-11 giá 0p40 — thuốc [illegible] n-12 giá 0p.0 — thuốc đau bụng n-13 giá 0p50 — thuốc sốt trẻ con n-14 giá 0p.. — thuốc bổ thận n-15 giá 0p70 — thuốc cam răng n-16 giá 0p10 — thuốc điều kinh n-17 giá 1p00 — thuốc ho người nhớn n-20 giá 0p00 — thuốc rà [illegible] giang-mai n-26 giá 0p30 — thuốc cảm sốt và ngã nước n-27 giá 0p25 — Cao đơn [illegible] n-30 giá 0p10 — [illegible] Long bổ cao n-31 tức là cao bổ cốt giá 0p00 một lạng, cao này trị bệnh tê thấp rất màu nhiệm.

CÁC HIỆU ĐẠI LÝ

Saigon và tỉnh Cái-Nhum Đinh Thịnh-song — Huế hiệu Vĩnh-Tường phố Gia-long Vinh hiệu Đức Thịnh phố La-ga — Tourane Nguyễn thị Huệ phố Đỗ Hữu Vị — Thanh hóa Mỹ hiệu Đảo 52 grand' Rue — Khatrang Mông hương thư quán — Quảng Ngãi M. Chế hoàng chức Võ Chánh à Sông Vệ — Faifoo Hoàng Đức Vinh dit Văn-Thành.

Còn tỉnh nào chưa có đại lý, ai muốn làm xin cứ viết thư về bổn hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN ở Hanoi.

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant Huỳnh-Thúc-Kháng